

LUS tycker till
**om införandet av studieavgifter för
utomeuropeiska studenter**

Beslutat av LUS ting 2010-xx-xx

LUS anser att utbildning ska vara avgiftsfri för alla studenter. Principen om avgiftsfri utbildning bygger på att alla ska ha lika rätt till utbildning och att studentens ekonomiska situation inte ska vara avgörande för beslutet att studera vid högskola. Avgiftsfri utbildning möjliggör att fler kan genomgå högre utbildning. Detta är nödvändigt för att bibehålla och stärka Sveriges konkurrenskraft i en global kunskapsekonomi.

Tyvärr tvingas LUS konstatera att studieavgifter för utländska studenter kommer att införas i Sverige från och med 1 juli 2011. Regeringen har i avgiftspropositionen - *"Konkurrera med kvalitet - studieavgifter för utländska studenter"* (Prop. 2009/10:65) - föreslagit att utomeuropeiska studenter ska betala studieavgifter för den utbildning de genomgår vid svenska lärosäten. Samtidigt införs ett system där utomeuropeiska studenter ska betala anmälningsavgift när de söker till svensk högskoleutbildning.

För Lunds universitet innebär införandet av studieavgifter ett paradigmskifte i internationaliseringsarbetet. Lunds universitet riskerar att förlora en stor del av sina internationella studenter när studieavgifter införs. Lunds universitets höga ambitioner i internationaliseringsarbetet markeras av att internationalisering är en av universitetets fyra strategier i den strategiska planen. Där sägs att "[e]n markerad internationalisering i utbildningen höjer kvaliteten och är en förutsättning för att vi ska vara absolut ledande i Europa. Det internationella perspektivet ska integreras från början i nya projekt och nya program. En internationell profil på utbildningen stärker studenterna på en alltmer internationaliserad marknad." För att bibehålla sin ställning som ett av Sveriges starkaste internationella universitet krävs en stor insats från universitetet vad gäller marknadsföring av utbildningen och insatser i administrationen av studieavgifter.

Som studenternas röst vid Lunds universitet har LUS har en önskan att aktivt delta i arbetet. Detta dokument beskriver hur LUS anser att Lunds universitet ska förhålla sig till införandet av studieavgifter för utomeuropeiska studenter.

Grundsyn

LUS anser att alla studenter har ett lika värde. Alla studenter har lika rätt att studera vid universitetet. När studieavgifter införs tvingas universitetet att diskriminera utomeuropeiska studenter genom att begära att de ska betala studieavgifter. Trots detta måste universitetet så långt som möjligt behandla alla studenter lika. Alla antagna studenter ska i möjligaste mån behandlas lika i ekonomiskt avseende. I undervisningen och examinationen ska inget avseende fästas vid om det är en betalande student eller ej. Alla studenter har lika rätt till stödfunktioner.

LUS anser

att alla studenter oavsett nationalitet så långt det är möjligt ska behandlas lika av universitetet.

Marknadsföring och rekrytering

Utomeuropeiska studenter är viktiga för Lunds universitet. Därför ska Lunds universitet bedriva ett aktivt arbete med att marknadsföra sig internationellt liksom man marknadsför sig nationellt. Marknadsföringen av universitetet internationellt är dock dyrare och mer komplex än nationell marknadsföring. Därför måste universitetet begränsa sina ambitioner. Det enklaste sättet är att inrikta marknadsföringen mot vissa länder och regioner. Att Lunds universitet agerar i vissa

länder och regioner har politiska och moraliska implikationer. Dessa är svåra att bedöma på förhand, men det bör finnas en beredskap för dem. När Lunds universitet gör strategiska bedömningar av vilka regioner man ska satsa på bör dessa faktorer vägas in. Universitetet ska verka för en bred rekrytering.

LUS anser

att Lunds universitet aktivt ska arbeta för att rekrytera internationella studenter, däribland utomeuropeiska studenter.

att Lunds universitet initialt ska rikta sin marknadsföring mot vissa regioner och länder.

Antagning

Antagningssystemet ska behandla alla studenter lika. Detta innebär att man inte inrättar särskilda kvotgrupper för betalande studenter. Ett problem som är generellt för rekryteringen av internationella studenter är att Sveriges antagningssystem förvisso är rättssäkert men också mycket långsamt. Vi vet av erfarenhet att andelen studenter som tackar ja till sin utbildningsplats ökar ju tidigare de får antagningsbesked. Detta är ett dilemma som inte har en enkel lösning. För att kunna hantera alla studenter lika och ändå ha en fungerande antagning måste antagningssystemet bli snabbare. Universitetet bör utöva nationell påverkan för att detta ska kunna genomföras.

Ett av de stora hindren för en effektiv antagningsprocess idag är hanteringen av uppehållstillstånd för studier i Sverige. Antagningssystemet måste mer effektivt kommunicera med Migrationsverket så att beslut om uppehållstillstånd kan hanteras fortare.

Hanteringen av betalningar är en process där det riskerar att bli många felaktigheter. För studenten är det viktigt att det är universitetet man vänder sig till vid problem och inte någon annan myndighet. Universitetet har den närmaste kontakten med studenten och kan enklast hantera uppkomna konflikter.

En diskussion som har förts inom Lunds universitet är möjligheten att kräva att alla utländska studenter ska ha dokumenterade kunskaper i engelska språket. Detta är ett rimligt krav, eftersom goda kunskaper i engelska är en förutsättning för att kunna tillgodogöra sig utbildningen.

LUS anser

att antagningssystemet måste vara snabbare än idag.

att anmälningsavgifter för utomeuropeiska studenter ska införas för att effektivisera antagningssystemet.

att samordningen av antagningssystemet med Migrationsverkets uppehållstillståndsprocesser ska effektiviseras.

att Lunds universitet på egen hand ska hantera betalningen av studieavgifter.

att Lunds universitet ska använda sig av engelskatester, t.ex. IELTS eller GMAT, som behörighetskrav.

Studiefinansiering och stipendiesystem

För att utomeuropeiska studenter ska lockas att studera i Sverige kommer staten att inrätta stipendieprogram på nationell nivå. Indikationerna är dock att dessa stipendieprogram kommer att vara mycket blygsamt tilltagna. Man kan anta att ett väl utbyggt stipendieprogram kommer att vara ett starkt medel för att rekrytera utomeuropeiska studenter. Samtidigt är stipendier en finansieringsform som måste hanteras med stor försiktighet. LUS är sedan länge av åsikten att utbildning på forskarnivå inte ska finansieras av stipendier. Trots detta anser LUS att det finns en fundamental skillnad mellan dessa stipendier och stipendier på grund- och avancerad nivå som riktar sig till utomeuropeiska studenter. Argumentet för avskaffande av stipendier på forskarnivå är i första hand att de inte ger någon social trygghet och universitetet alltid har valet att istället erbjuda finansiering genom anställning. I fallet med utomeuropeiska studenter gäller inte detta. Alternativet för dessa är att finansiera utbildningen med egna pengar, vilket inte ger bättre social trygghet än stipendier. LUS anser därför att inrättandet av stipendieprogram gynnar och breddar den internationella rekryteringen.

När universitetet skapar ett eget stipendieprogram måste universitetet samtidigt ställa upp kriterier för stipendierna. För att detta ska bli rättvist menar LUS att det ska vara nära knutet till avgifterna. Stipendierna utformas lämpligen så att de täcker hela studieavgiften för studenten som får stipendiet. Detta garanterar att stipendierna nyttjas av just utomeuropeiska studenter. Universitetets centrala stipendier ska inte vara knutna till specifika utbildningar. Om andra aktörer ställer upp egna stipendieprogram är de universitetets centrala stipendierna en möjlighet att bredda floran av stipendier så att de omfattar en mångfald av utbildningar. Stipendier avsedda att täcka alla levnadsomkostnader för utomeuropeiska studenter inrättas inte för svenska studenter och ska därför av likabehandlingsskäl inte inrättas. Om sådana stipendier i alla fall skulle inrättas är det nödvändigt att det sker en behovsprövning av den mottagande studenten.

Det kommer med största säkerhet uppstå andra initiativ inom och utom universitetet att inrätta egna stipendier. En sådan utveckling är positiv för universitetet och ska därför underlättas. Att externa aktörer inrättar stipendier genererar resurser till grundutbildningen och stärker universitetets internationalisering och samverkan med samhället. Universitetet ska ta hänsyn till politiska och moraliska implikationer av att det inrättas stipendieprogram för vissa länder och regioner.

LUS anser

- att Lunds universitet ska ha ett eget centralt stipendieprogram för utomeuropeiska studenter.
- att Lunds universitets stipendier ska vara konstruerade så att de motsvarar den fullständiga avgiften för studierna.
- att områden och institutioner ges möjlighet att hålla sig med egna stipendieprogram.
- att Lunds universitet ska underlätta för externa aktörer som vill inrätta stipendier till studenter.
- att Lunds universitet inte ska skapa stipendier för studenter från länder inom EU/ESS.

Bostäder

Bostadssituationen i Lund är svår för alla studenter och från universitetets sida kan det kännas lockande att genom bostadsgaranti få utomeuropeiska studenter att söka sig hit. Dock kommer det att leda till att olika studentgrupper ställs emot varandra på bostadsmarknaden vilket kommer det att skapa motsättningar. Något som inte gynnar internationaliseringen på hemmaplan och bemötandet av internationella studenter. Om bostadsgaranti ska införas ska detta vara med målet att alla studenter ska få denna garanti.

LUS anser

att alla studenter vid Lunds universitet ska ha bostadsgaranti i samma utsträckning.

Studentservice och pedagogiskt stöd

När vissa studenter betalar för sin utbildning uppkommer frågan om dessa i högre eller lägre utsträckning ska ha tillgång till studentservice. För alla parter är det enklast och bäst att alla studenter alltid behandlas lika i detta avseende. Ett behov av studentstöd är lika värt oavsett om det är en utomeuropeisk student som har det eller ej. Somligt pedagogiskt stöd omgärdas dock av regler och lagstiftning som universitetet måste förhålla sig till.

LUS anser

att utomeuropeiska studenter ska omfattas av samma studentservice och pedagogiska stödfunktioner som andra studenter.

Dimensionering, planering och prissättning

Ofta talas det om att regeringen inför studieavgifter. Rent tekniskt fungerar det dock på ett annat sätt. Riksdagen fattar beslut om att lärosätena får ta ut avgifter för utomeuropeiska studenter. Dessa avgifter kommer att hamna hos universitetet. Regeringen kompenserar detta genom att dra in en del av takbeloppet och förbjuder universitetet att avräkna utomeuropeiska studenter. Universitetet får alltså inte några pengar från staten för de utomeuropeiska studenter de utbildar. Universitetet får ta ut vilken avgift de vill. I praktiken betyder detta att universitetet måste ta ut tillräckligt höga avgifter för att dessa ska täcka hela kostnaden för studentens utbildning (full kostnadstäckning). Universitetet kan dock genom att ha olika avgifter på olika program göra strategiska omfördelningar, alternativt ta ut större avgifter än man har kostnader.

Ur ett rekryteringsperspektiv är det naturligtvis gynnsamt att kunna konkurrera med ett lågt pris. Låga avgifter gör att fler studentgrupper har ekonomiska förutsättningar att studera i Lund. Låga avgifter motvekar en utveckling där plånboken styr om studenten väljer att studera vid universitetet eller ej. Samtidigt är det tveksamt att universitetet ska marknadsföra "lågprisutbildning". Det är viktigt för universitetet att varumärket Lunds universitet står för hög kvalitet. Låga avgifter riskerar att försvaga universitetets kvalitetssignum utomlands. Att utbildningen för utomeuropeiska studenter rabatteras betyder också att mängden resurser per student urholkas ytterligare. Rabatterade utbildningar riskerar att signalera att kostnaderna för utbildningen är lägre än vad den i verkligheten är. I en tid där resurserna per student

är små kommer dock en majoritet av Lunds utbildningar att ha ett lägre pris än motsvarande utbildningar vid andra lärosäten.

I ett internationellt perspektiv är en utbildningsplats vid ett svenskt lärosäte billig. I en jämförelse med andra lärosäten med samma position på rankinglistorna hamnar priset för en utbildningsplats som regel mer än 30 % lägre. I vissa fall, t.ex. på ekonomiutbildningarna, är kostnaden för en svensk utbildningsplats bara hälften av motsvarande utbildning på andra lärosäten. Detta ger universitetet möjlighet att ta ut högre avgifter som är mer internationellt gångbara. Ytterligare resurser kan därmed tillföras till utbildningar med resursbrister. Ett sådant system kan dock aldrig kompensera för att staten betalat underpris för utbildningsplatserna för svenska studenter. Prislapparna kan inte hållas låga med motiveringen att högre priser kan tas ut av internationella studenter.

När universitetet planerar sin ekonomi kommer det att vara en osäkerhet hur många internationella studenter vi kan rekrytera. Idag försvåras planeringen av att universitetet inte kan registrera nationaliteten på sina studenter. För att öka incitamenten för områdena att rekrytera internationellt bör resursfördelningen ekonomiskt gynna sådan rekrytering. En möjlighet är att lägga ut uppdrag i budgeten att varje område ska ha ett visst antal betalande studenter. Detta möjliggör också att man centralt på universitetet kan effektivare styra över de statliga medlen, eftersom de då fördelas i en separat pott.

När universitetet ger sig in på en internationell marknad är det förknippat med ekonomiska risker. Den största risken är att antalet studenter drastiskt minskar från ett år till ett annat. Denna ekonomiska risk måste tas av universitetet centralt. Områden och institutioner kan inte var för sig hålla sig med en tillräcklig ekonomisk buffert för att klara sådana svängningar under problemår.

LUS anser

- att avgifternas storlek ska beräknas utifrån minst full kostnadstäckning där varje utomeuropeisk student ska bära kostnaden för sin egen utbildningsplats.
- att avgifterna kan sättas högre om det kan motiveras utifrån en internationell jämförelse av likvärdiga utbildningar.
- att kostnaderna för den utökade administrativa bördan ska fördelas solidariskt över all utbildning på universitetet.
- att universitetet centralt i fördelningsbeslutet ska ge uppdrag till områdena att eftersträva en viss mängd betalande studenter.
- att universitetet ska få registrera nationalitet på sina studenter.
- att ekonomiska risker så långt det är möjligt ska tas av universitetet centralt.

Kårernas och studentlivets roll

Införandet av studieavgifter bör inte påverka studentlivet i Lund särskilt mycket. Den största förändringen är att kårerna kommer att förväntas representera även studenter som har ett civilrättsligt avtal med universitetet. Detta är nytt för kårerna då de i övrigt bara representerar sina studenter gentemot universitetet i offentlighetsrättsliga ärenden. Att assistera studenter i civilrättsliga processer mot universitetet ligger utanför kårernas ansvarsområde enligt lag och förordning. Kåren ska dock i alla övriga sammanhang behandla utomeuropeiska studenter på samma sätt som övriga studenter. Utomeuropeiska studenter ska kunna bli medlemmar i kårerna på samma sätt som svenska studenter. Då utbildningsbevakning bedrivs även för

utomeuropeiska studenter ska dessa inkluderas i beräkningarna när universitetets ersättningar till kårerna betalas ut.

Kårer och nationer fyller en viktig funktion för rekryteringen av internationella studenter. En god studiesocial situation ger Lund gott renommé i världen. Kostnaderna för att erbjuda bra kår- och nationsaktiviteter för internationella studenter är dock högre än för svenska studenter. Därför bör studentorganisationerna få göra anspråk på ekonomiska bidrag från studieavgifterna

LUS anser

- att utomeuropeiska studenters utbildningsbevakning ska skötas av kårer på samma sätt som för svenska studenter.
- att universitetets ersättning till kårerna per helårsstudent också ska inkludera utomeuropeiska studenter.
- att utomeuropeiska studenter ska ges goda möjligheter att delta i studentlivet.
- att kårerna inte ska representera studenter i civilrättsliga processer mot universitetet.

Information till anställda

Införandet av avgifter påverkar alla på universitetet. För lärare och andra anställda krävs att de är medvetna om konsekvenserna av införandet. Likabehandlingsprincipen ska vara väl känd på universitetet.

LUS anser

- att Lunds universitet inför införandet av studieavgifter ska informera sina anställda om införandets konsekvenser.

Definitioner

I detta dokument avses med:

- Studieavgift - den avgift som betalas till universitetet för att studenten ska få följa undervisningen och genomföra examination.
- Utomeuropeisk student - student på grund- och avancerad nivå som saknar medborgarskap i EU, Europeiska ekonomiska samarbetet (EES) eller Schweiz och som inte är inresande studenter på utbytesavtal.
- Internationell student - student på grund- och avancerad nivå som saknar svenskt medborgarskap.
- Studentservice - studievägledning, studenthälsa, studieverkstad m.m. som erbjuds till studenter av universitetet som resurser utöver undervisningen.
- Pedagogiskt stöd - särskilda stödinsatser som görs av universitetet för att hjälpa studenter med funktionsnedsättningar.
- Antagningssystem - de processen som pågår mellan det att en student beslutar att söka en utbildning tills dess att denne har fått ett definitivt antagningsbesked.